

YÛNUS EMRE DÎVÂNİ KARAMAN NÜSHASI İMLASINA GÖRE 13. YY YAZMA ESERİ

1. Giriş

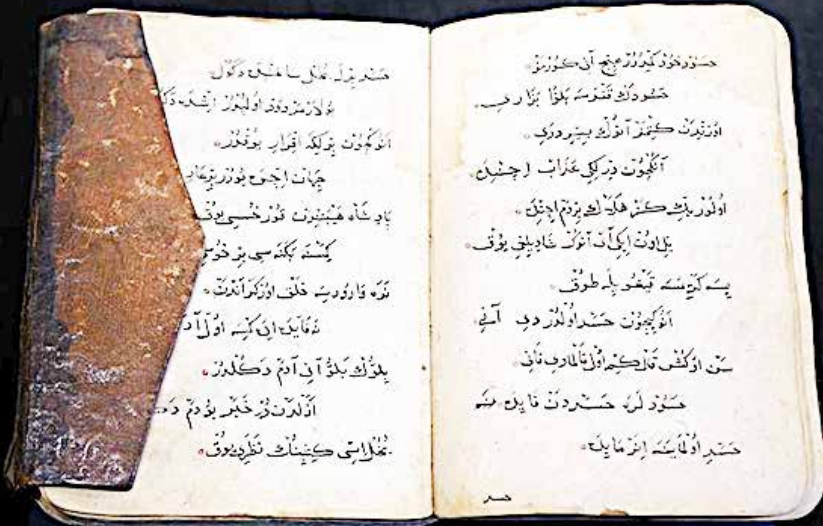
Yûnus Emre Dîvânı'nın farklı el yazması nüshaları incelendiğinde yazım kuralları genellikle yüzeysel ele alınır. Oysa Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde yazım, eserin hangi yüzyıla ait olduğunu anlamamızın en önemli yoludur.

Yusuf YILDIRIM

Uluslararası Türk Dünyası Dergisi'nde yayımlanan 'Yûnus

Emre Dîvânı Karaman Nüshası'nın Yazım Özellikleri' başlıklı makalemizde, Karaman Nüshası'nın imla özelliklerine dayanarak 13. yüzyıla ait bir yazma eser olduğu ortaya konmuştur.

“Yünus Emre Dîvânı Karaman Nüshası'nın Yazım Özellikleri” adlı ayrıntılı ve kapsamlı makalede ele alınan yazım özelliklerini daha kısa, daha anlaşılır ve okuyucuyu ilgilendiren bölümleriyle sunmak amacıyla bu yazı hazırlanmıştır

2. Türkçenin Dönemleri ve Alfabeleri

Yazılı kaynaklara göre Türkçe; Eski (6–11. yy), Orta (12–20. yy) ve Çağdaş (20. yy–) olmak üzere üç döneme ayrılır. Eski Türkçe döneminde Köktürk, Uygur ve Türkçeye uyarlanmış Arap alfabeleri kullanılmıştır

Orta Türkçe döneminde Türkçe, Harezmi Türkçesi ve Eski Anadolu Türkçesi olmak üzere iki kolda gelişmiştir. 11. yüzyıldan İstanbul'un Fethi'ne kadar uzanan ve Oğuzcaya dayanan Eski Anadolu Türkçesinin ilk safhasında yazılı eser tespit edilememiş; kültürün sözlü gelenekle sürdüğü ve resmî dilin Arapça ile Farsça olduğu kabul edilmiştir (Korkmaz, 2004, s. 99–105; Karahan, 2006, s. 9–18). İlk Türkçe yazılı eserler ise 13. yüzyıl sonlarında Şeyyad Hamza, Sultan Veled ve Yünus Emre ile ortaya çıkmıştır (Timurtaş, 1976, s. 331–368).

Anadolu Selçuklu Devleti sonrası ortaya çıkan her bir beyliğin aynı zamanda kültür merkezi durumunda olması, Eski Anadolu Türkçesinin ortak özellikleri yanında birtakım ağız ayrılıklarının da bulunmasına yol açmıştır (Korkmaz, 2004, s. 104–105).

“Bir dili doğru yazma

kuralları (Ayverdi) olarak tanımlanan imla, Türkçede dönem ve alfabe değişimlerine bağlı olarak farklılaşmıştır. Ses yapısına uygun Köktürk alfabesinden, ünlü-ünsüz karşılamada yetersiz kalan Arap alfabesine geçiş, yazım ve telaffuz sorunları doğurmuştur. Özellikle kapalı é ile o, ö, u, ü ünlülerinin sadece vav harfi ile; s, t, z ünsüzlerinin birden fazla harfle yazılabilmesi, hem yazımda güçlük hem okumada belirsizlik yaratmıştır

3. Yünus Emre Dîvânı Karaman Nüshası'nın Yazım Özellikleri

Karaman Nüshası'nın Yazım Sistemi ve Harf Kullanımı

Karaman Nüshası'nda kullanılan ünlü ve ünsüzler için Eski Anadolu Türkçesi, Farsça ve Osmanlı Türkçesi metinler kullanılan harf sistemi ile hareke işaretleridir.

Ünlülerin Yazımı

Bilindiği üzere Eski Anadolu Türkçesi ve Osmanlı Türkçesi metinlerinde “/a/, /e/ ünlüleri için ön seste, iç seste ve son seste; üstünlü elif (ı̇), medli elif (ı̇) elif (ı̇) ya da üstün kullanımı söz konusudur. Bazı örnekler şöyledir:

ağzı	35b
ānı	3a
ķara	3b
ancaķ	176a
ola	13b

vara	3b
eger	5a
eginleri	7a
bilesin	44a
dilegin	34a
izler	3a
begendün	16b
eteğin	41b
öyle	4a
dede	175a
beze	21b

/l/, /i/ ünlüsü ön seste kesreli elif (ل), iç seste esreli ye ya da esre, son seste ise esreli ye (ي) ya da esreli he ile yazılmıştır. Bazı örnekler şöyledir:

ıssı/ issi	13b
kışa	14a
kııl	9b
ānı	2b
iy	92b
içdi	97a
iki	71a
içdi	97a
bil	77a
ki	88a

Ön seste ve iç seste, eliff, vav ötre ile و ( ), ötreli yazım)), iç seste ötreli vav (و), son seste ötreli vav ile yazım و)), ötre ile yazım و)) örnekleri şöyledir:

yazım örnekleri şöyledir

ol	121a
otuz	56b
öl	31b
özge	87a

şoğulmuş	47a
toğru	19b
ögrin	47a
ögren	114a
döger	142b
döşek	112b
ucı	44b
uçmak	2a
altun	99b
bulut	103a
karşu	17b
kapu	9a
ün	148b
üşüb	211b
yüñi	150b
dükeli	204a
dürlü	76b
bellü	32a
girü	98a

Ünsüzlerin Yazımı

/c/, /ç/ Ünsüzlerinin başta ortada ve sonda yazımları

ciger	175b
secdi	33b
çaçar	62b
buçuk	133a
buçuk	133a
geç-	10b

/p/ Ünsüzü

Türkçe kelimelerin ön seslerinde p (پ) hiç görülmez; iç seste, ünlüler arasında, hece sonlarında ve hece başlarında genellikle p ile yazılmıştır.

Ön seste p bulunan paşa sözcüğünün de kökeninin baş ağa, beşe olduğu yönünde farklı görüşler vardır. Türkçede hiçbir sözcük p ile başlamaz. “Paşa” sözcüğünün aslı da “beşe” ya da

“baş ağa”dır (Özcan, 2007, 34/s. 182). Yine de tek ve özgün sözcük yapısına ve yaygın kullanımına bağlı olarak örneğe alınmıştır.

paşa	138a
toprak	2a
ķopa	72a

/g/ Ünsüzü

Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde olduğu gibi Karaman Nüshası’nda da ön, iç ve son seslerinde g ünsüzü için kef (ك) kullanılmıştır.

“Geldi, degül, geydi, gel”

/ŋ/ ünsüzünün yazımı

ŋ ünsüzü Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde ve Karaman Nüshası’nda kef (ك) ile gösterilmiştir. Aynı bir işaretleme yapılmamıştır.

deŋiz	128b, 142a
biŋ	132b, 121b
göŋül	115a, 103b
göŋlek	109a, 208b
baŋa	209b, 198a
saŋa	193b, 200a,
teŋri	199b, 60b

/t/, /d/ ünsüzleri

Eski Türkçedeki t, Eski Anadolu Türkçesinde d’ye dönüşmüştür. Bununla birlikte kalın sıradan sözcüklerdeki t, özellikle sözcük başlarında Eski Türkçedeki özelliğini koruyarak tı (ط) ile yazıma devam etmiştir. Karaman Nüshası’nda her iki yazım örneğine de rastlanır.

Tı (ط) ile Kalın Sıradan Sözcüklerin Başta Yazımı

ıtıtdı	19b, 88b
ıtıtlı	29a, 87b
ıtıtda mısın	6a, 15a,
ıtıtkundı	197b
ıtınıŋ	190b

Te (ت) ile İnce Sıradan Sözcüklerin Başta Yazımı

terkin	38a, 61a
teŋri	60b
tengri	54a

İç ve son seslerde t ünsüzü yazımı

ıtıtdı	34b, 170a
ıtıtlı	29a, 87b
ıtıtdı	34b, 170a
ıtıtdı	13a2, 170a

t>d ses değişimi ile tı ile yazılan sözcüğün dal ile yazılması

dād	195a
tada mısın	102a
ıtıtdı	34b, 170a

Kalın t (ط) yerine (ت) harfleri ile yazım

توٹ toz 143a

Karaman Nüshası’nda toz (توٹ) biçiminde yazım yoktur. Ancak Tarama Sözlüğünde (Dilçin, 1983, s. 211, 212, 342, 399) her iki biçimde de yazım vardır.

/s/ ünsüzünün yazımı

Eski Anadolu Türkçesinde s sesi için sin (س) ve sad (ص) harfleri kullanılmıştır. Genel olarak kalın s için sad (ص) har-

fi, ince s için sin (س) hafi kullanılmakla birlikte, sağinc, sağ örneğinde olduğu gibi kalın s için sin (س) harfi ile de yazım karşılanmıştır.

Sin (س) ile

sen	9a
saña	25b
süñük	136b
sağinc	44b
sağış	129b

Sad (ص) ile

şu	129a
şag	70b
şıdı	33a
şol	69a
uş	97a
aşşı	118b

Ayrı Yazılan Ekler

Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde olduğu gibi Karaman Nüshası'nda bazı ekler kök ya da tabandan ayrı yazılabilmektedir.

+dUr(Ur) üçüncü tekil kişi bildirme eki

bañıl+lerün	36b
gönül+lere	41b

+leyin isimden isim yapma eki

bañrileyin	180b

+IIK isimden isim yapma eki

toğruluk	125a

+sĪn ikinci tekil kişi bildirme eki

nişānsuzsın	55a

-sĪn ikinci tekil kişi

eydürsin	59b3

sUn üçüncü tekil kişi emir ekiü

disün	158a

Bitişik Yazılan Sözcük ya da Ekler

Yine bazı ekler de kök ya da tabana bitişik yazılabilmektedir.

dañı edatı

	sen-dañı	27b

ne soru eki

	ne-var	170a

(i)çün edatı

(İ)çün edatının birleşik yazımı için bolca örnek vardır. Birkaçı şöyledir:

ucmağıçün	77b
şamuyiçün	77b
anuñ' içün	26b

i- fil çekimleri

görüriken	33b, 40b
degüliken	56b

+(y)IIA edatı

tağıla	60a
cānılan	64b

ki edatı

bil-ki	70b5

kim edatı

tā-kim	67a2

mI soru eki

‘āşık mı	96a2
‘āşık mıdur	185a, 185b

ne soru zamiri

رَدَقَنَّ ne-қadar 26a
yaña, degin, қadar, dek edatları

subha-dek	184a5
ne-қadar	26a
ne-һү	82a
ne-yazımı	100b

Yünger Yazı Geleneğinde Yazım

Yünus Emre Dîvânı Karaman Nüşhası, Eski Uygur yazım geleneğine uygun yazım örneklerine sahiptir. Eski Uygur Yazımı özellikleri şöyledir:

- Sözcükteki bütün ünlüler yazıda gösterilir.
- η ünsüzü için ng (nun-kef) kullanılmıştır.
- Kalın sıradan sözcüklerdeki ş ünsüzü için sad (ص) harfi kullanılır.
- Bazı ekler ayrı yazılır (ek-sük-süz).
- ç ve p ünsüzlerinin karşılığı yoktur.
- Elif ve he ünlüleri birbirinin yerine kullanılır (Gülsevin - Boz, 2022, s. 23; Türk Dili, 2025).
- Art ünlülerde sin (س) kul-

lanılır. Ya da kalın sıradan sözcüklerin yazımında sin yazılabilmektedir (Ersoy, 2017, s. 420–425).

Bu açıklamalar doğrultusunda Yünus Emre Dîvânı Karaman Nüşhası’nda Eski Uygur Yazımına örnekler şöyledir:

ç ünsüzünün c ünsüzü ile yazımı

	ac	155a
	gec	89a
	gercek	59a
	güc	37a
	ilenc	44a
	hic	24b
	ucmağ	56b

η ünsüzü için nun kef kullanımı

İlgili sözcüğün teñri ve tengri biçiminde yazımları vardır.

	teñri	60b
	tengri	54a

Elif ve he harflerinin birbirlerinin yerine kullanımı

	ānja	14a
	ānja	16a
	baña	58a
	baña	58b
	yola	8a

Eklerin ayrı yazımı

	baḥīl+lerūj	36b
	gönül+lere ⁽¹⁾	41b, 110a
	söyleni+ser	91a

Eski Türkçeden Sözcükler ve Yazımı

Yûnus Emre Dîvânı Karaman Nüshası'nda Eski Türkçeden sözcükler tespit edilmiştir. Diğer Yûnus Emre Dîvânı nüshalarında ve Tarama Sözlüğü'nde bulunmayan bu sözcükler, Dîvânü Lugâtî't-Türk'te geçmektedir.

çeg

çeg	149a

İlgili beyit:

Anlam:

(1) Sayfa 110a'da bir sonraki beyitte gönüllere (رلللكوك) sözcüğünde +lar eki birleşik yazılmıştır.

Çeg: Benek, dairevi. Çevrili yer. Nokta, Yazıya noktalar koymak, noktalamak (Kaşgarlı Mahmut, 2020, s. 239, 263, 271, 275, 285, 628); (Tulum, 2014, s. 91–97).

Şiirdeki anlam, kara nokta, leke, mecazen damgalanmak.

Sözcük, Tarama Sözlüğü'nde ve diğer Yûnus Emre Dîvânı nüshalarında geçmez.

çevürü

çevürü	132a4

İlgili beyit:

çevürmek: (bir şeyi eksenini etrafında) döndürmek, çevirmek (Kaşgarlı Mahmut, 2020, s. 620).

Şiirdeki anlam da sözlük anlamı gibidir.

Sözcük, Tarama Sözlüğü'nde ve diğer Yûnus Emre Dîvânı nüshalarında geçmez.

körüg

körügüne	170a

Anlam

körük: Ateşi yellemek için kullanılan araç. Orta Türkçede körük 'kuyumcu veya demirci körüğü' (Türk Dil Kurumu, "körük" maddesi; Kaşgarlı Mahmûd, 2005, s. 326) olarak geçer.

Şiirdeki anlam, tamah ile insanın arzu ve heveslerinin arttırılması, kamçılması biçimindedir.

Sözcük Tarama Sözlüğü'nde ve diğer Yûnus Emre Dîvânı'nda

nüshalarında geçmez.

Latince ve Rumca Sözcüklerin Yazımı

horyad

	horyad	20a

Anlam

horyat: Xoriates (Yunanca), Köylü, kaba, eli bir işe yakışmayan, bir şeyi güzel muhafaza etmeyi bilmeyen (Şemsettin Sami, 1901, s. 591).

horyad: Köylü, kaba saba. Yunanca yine köylü anlamındaki “horiates” sözcüğün kökenidir. Horiates de kırsal, taşra anlamındaki horos kökünden gelir (Nişanyan, 2025).

Beytteki anlam; kaba saba, yabani.

terre

	terre	17b/18a

İlgili beyit:

Anlam

terre: Yer, yeryüzü; mülk; yer, toprak, arazi; kara; diyar, dünya, insanlar (Tuğlacı, 1985, s. 2836); (Tuğlacı, 1985, 9/s. 2888).

Beytteki anlam, dünyanın tüm varlığı bana toprak kadar görünmez.

Yûnus Emre Dîvânı Karaman Nüshası'na Özgü Yazım Özellikleri

Burada gösterilen örnekler, Eski Anadolu Türkçesi dilbilgisi konularında değinilmemiş ve Tarama Sözlüğü'nde bu biçimde yazım örneği bulunmayan sözcüklerin yazımı hakkındadır.

Bir ünsüze çift hareke ile ünlü yazma

bèzer

	bèzer	205a

bilmek / bülmek

	bilmek / bülmek	186a

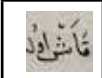
birimiz / birümüz

	birimiz	167b

ğarbè

	ğarbè	100a

kāş

	kāş	70b

/e/ ünlüsünün elif ve üstün ile birlikte yazımı

Buraya alınan sözcükler, Tarama Sözlüğü'nde bu biçimde yazımı görülmeyen Eski Anadolu Türkçesinde metinlerinde pek rastlanılmayan yazım örnekleri olarak değerlendirilmiştir.

	degin	35a
	degül	47a, 56b

/e/ ünlüsünün sadece üstün ile yazımı

	ne-var	170a
	serencāmi	177b

/i/ ünlüsü yazımı

Sadece kesre ile yazım

	'aklı iren	121b
	fānidür	164a

Arapça kökenli fāni sözcüğünün son harfi ye, yazımda kaldırılarak i sesi sadece kesre ile verilmiştir.

ḥavf i recā

	ḥavf i recā	107a

Ve bağlacı kesre ile i sesi olarak verilmiştir.

Sadece ötre ile u, ü ünlü yazımı

“U, ü” ünlüsünün yazımında “anuḥ” sözcüğü örneğinde olduğu gibi çoğunlukla vav harfi ve ötre birlikle kullanılırken aynı sözcüklerin bazı yazımlarında sadece ötre kullanımı söz konusudur. Bir de ve bağlacı ile bazı Farsça tamlamaların i takısı u, ü biçiminde ötre ile yazılmıştır.

Bir hecesinin /u, ü/ ünlüsü hem ötre ile hem ötre vav ile yazılan sözcükler

anuḥ

	anuḥ	8a
	anuḥ	26a

İlgili sözcük yazımında hem vav ötreli ve hem de sadece ötreli u ünlüsünün yazımına çokça örnek vardır.

bugün

	bugün	45b
	bugün	40a

durur

	durur	50b
	durur	53b
	durur	45b

kendözünü

	kendözünü	97b
	kendözünü	19b
	kendözünü	38b

turur

	turur	5a
	turur	38b

ünübüni

	ünübüni	100a
	ünübüni	Tarama Sözlüğü

Hem sadece kesre hem de ye ve kesre ile i ünlüsü yazımı

il

	ilinüj	102a
	ilüj	102a

İl sözcüğünde i ünlüsü hem sadece kesre ile hem de kesre ve ye harfi ile verilmiştir.

iki

	iki	57b

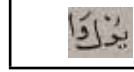
İki sözcüğünde ön sesteki i ünlüsü hem kesre ve elif hem de sadece kesre yazımına ait örnekler vardır.

milk-i yaradan

	milk-i yaradan	65b

Farsça tamlamada i takısı için hem kesre hem de ye harfi kullanılmıştır.

yol

	yol-da	4b
	yol	60a

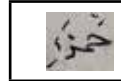
Hemzenin (ء) belirtme durum eki için yazımı

Sonu yuvaralak he (ه) ile biten sözcüklerin bazılarında belirtme durum eki +(y)i için hemze kullanılmıştır. Bu yazım için sırasıyla ye (ي) ünlüsü üzerine hemze (ء) ve he (ه) harfi kullanılmıştır.

cümleyi

	cümleyi	27b, 186b

hamza'i

	hamza'i	110a

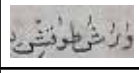
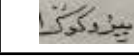
kimseyi

	kimseyi	8a

Ve bağlacının ya da Farsça tamlama i takısının ötre ile u, ü ünlüsü olarak yazımı

	'ās u 'ām	126a
	derd ü firāk	112a
	göz ü kaç	70b
	hāš u 'ām	126a
	menzil-ü nūr	65a
	mi'rāc u tūr	28a

ruş u tokış

	vuruş u tokış	149a
	yir ü gök	55b

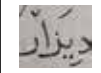
“ve” bağlacı Karaman Nüshası'nda vü (ؤ), ü, u (ۇ), ı, i, (ى) biçiminde yazılırken bu örnekte de hem vav (و) hem de ötre (ئ) ile yazılmıştır.

Ünsüz Yazımı

/ç/ ünsüzü yerine c ünsüzü yazımı

Bu konu, Eski Uygur Yazım Örnekleri alt konusu “İmla çim harfinin cim harfi olarak yazımı” konusunda işlenmiştir.

/d/ (del) ünsüzü yerine z (zel) ünsüzü yazma

	dīzār	118b

/ŋ/ ünsüzü yerine, n ünsüzü yazımı

Bazı sözcüklerde ŋ ve n ünsüzleri aldığı eklere göre değişerek kullanılmıştır.

an, aŋ

	āŋa	14a
	āŋı	14a

ömrüni

Belirtme durum eklerindeki kaynaştırma n'si çoğunlukla nun ile yazılırken bu örnekte kef ile yazılmıştır.

	ömrüni	40a

/z/ (zel) ünsüzü yerine /d/ (del) ünsüzü yazma

üstād / üstāz

	üstād	143b
	üstāz	123a

kalın k ünsüzü (kağ) yerine ğ ünsüzü (gayn) yazma (Türkçe sözcüklerde)

irağ

	irağ	17a
	iraq	132a

/ŋ/ ve /g/ ünsüzlerinde üç noktalı kef ile yazımı

Üç noktalı kef (ك) kullanımına nüshada az örnek vardır. Üç noktalı kef, g ünsüzü için kullanılmıştır.

	dege	3a
	ög	15b

Ardıl ünsüzleri tek cezm ile yazma

Yazımda kök durumundaki sözcüklerin art arda gelen sessizlerine tek cezm işareti koymakla yetinilmiştir. Bu duruma açık örnekler şöyledir:

Türkçe Sözcükler

	görmek	190a
	iltidat	174b
	ilenc	44a

Arapça Sözcükler

	'afv	188a
	vaqt	173a

Farsça Sözcükler

	dost	38b
	genc	44a

Ek ve Sözcüklerin Yazımı Zarf fiil eki - up -üp'ün sadece ötre ile yazımı

	olup	156a
	geçüp	188b
	ölüp	188b

Zarf fiil ekinde aynı sözcüğün-ub -üb /-up -üp biçimin yazımı

	olub	15b
	olup	156b
	geçüb	56a
	geçüp	188

Zarf fiil ekinde kalın g ün-süzü yazımında gayn yerine kef yazımı

komaduğın / komaduğın

	komaduğın	137a
	komaduğın	137a

Eski Türkçe, Lehçe ya da Ağız Özellikli Yazım

Eski Türkçe

demir

	demir	11a

görerken

	görerken	87a

yavı

	yavı	203a

Hem Eski Türkçe ya da Oğuzca Hem Eski Anadolu Türkçesi Yazımı Bulunan Sözcükler

demir / demür

	demir	11a
	demür	5b, 207b

görerken / görürken

	görerken	87a
	görürken	73b

yavı / yavu

	yavı	203a
	yavu	210b

Lehçe ya da Ağız Özellik Taşıyan Yazım Örnekleri

biş

	biş	149a
Ölçünlü yazım	piş	

devezler

	devezler	91b
Ölçünlü yazım	deñiz	

eyidem

	eyidem	149b

Karaman Nüshası'ndaki daha çok kullanım "eydem" biçimindedir.

gilesi

	gilesi	164a
Ölçünlü yazım	gelesi	Tarama Sözlüğü

görerken

	görerken	87a
	görürken	73b

Eski Türkçeden Anadolu Türkçesine geçiş özelliği.

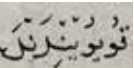
ırağ

	ırağ	152b

işik / eşik

	işik	185b

koşuyundan da

	koşuyundan	70b

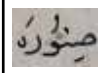
konşıyıyduk

	konşıyıyduk	91b

öyle/eyle

	öyle	46b
	eyle	29a, 125a

şınur

	şınura	135a

[andan] şınura (ondan sonra),

ünübeni

	ünübeni	100a
	iñübeni	Tarama Sözlüğü

Alınma Sözcüklerin Türkçe Söy-
leyişe Uygun Yazılmış

Arapça Kökenli Sözcükleri

aḥret

		aḥret	80a
Doğru yazım		āḥirete	81a

cādesi

		cādesi	57b
Doğru yazım		cāddesi	

dükân

		dükân	101b
Doğru yazım		dük-kân	

ma'melesi

		ma'melesi	173b
Doğru yazım		mu'amelesi	

muḥamed

		muḥamed	104b
Doğru yazım		muḥammed	

meḥmed

		meḥmed	106b
Doğru yazım		muḥammed	

Farsça Kökenli Sözcükler

bādişāh

Yûnus Emre Dîvânı Karaman Nüşası'nda pâdişâh sözcüğü çoğunlukla p ünsüzü ile yazılmıştır. Tespit edilen bir örnek ise b ünsüzü ile başlar

	bādişāh	1b

heb

		heb	19b, 136a
Doğru yazım		hep	

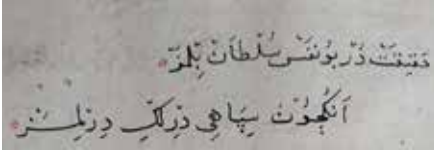
hib

		hib	204a
Doğru yazım		hep	

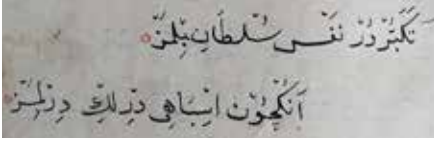
sipāhī/ isbāhī

ی ه ا ب س ا و ا ب س

Sipāhī sözcüğü için nüshada isbāhī biçiminde bir yazım kullanıldığı değerlendirilmiştir.

*haḳīkatdur bu nefis sultān bilmez
anuçün sipāhī dirlik dirilmez
Yünus Emre Dîvānı Karaman Nüs-
hası, 4a*

*tekebbürdür nefis sultānı bilmez
anuçün isbāhī dirlik dirilmez
Yünus Emre Dîvānı Karaman Nüs-
hası, 4a*

Yazım Değişiklikleri

Vezein Gereği Yazımı Değiştirilenler

		ābedī	7b
Doğru yazım		ebedī	
		'aḳal	124b
Doğru yazım		'aḳl	

		dünyē	11b
Doğru yazım		dunyā	
		mezede	198b
Doğru yazım		mezâda	
		raḥam	33a
Doğru yazım		raḥm	
		resem	97b
Doğru yazım		resm	
		şaber	25a3
Doğru yazım		şabr	

Bir Sözcüğün Farklı Biçimlerde Yazımları

ḥāce / ḥoca

	ḥāce	139b
	ḥoca	57a

ḥoyrat / ḥoryad

	ḥoyrat	173b
	ḥoryad	20a

Farklı Tercihlerle Yazım

Eksik hareke

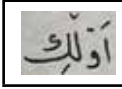
baḥīllerūḡ

Hı harfi için kesre konulmamış.

	baḥīllerūḡ	36b

evvelin

Vav üzerinde üstün yok, “evlin” biçiminde yazılmış.

	evvelin	125a

evüje

-(ḡ)e belirtme durum ekinde kaynaştırma ünsüzü için üstün konulmamış.

	evüje	43b

Ünsüz eksilmesi

endişe

		endişe	9a
Doğru yazım		endişe	10b

Farklı Harf ile Sözcük Yazma

ḡāc

		ḡāc	122b

Doğru yazım		ḡāc	

ḡulū

Örnek		ḡulū	157a
Doğru yazım		ḡulvun / ḡalvā	

Arapça ve Farsça Sözcüklerin Eklerin Yazımı

Yûnus Emre Dîvânı Karaman Nûshası’da yer alan Arapça ve Farsça söz varlığının yazımı konusunda şunlar söylenebilir.

Vezin, ağız özellikli söyleyişlerle yazma gibi etmenlerle yazımı değişen Arapça Farsça sözcükler, ilgili konularda gösterilmiştir.

Bunun dışında Arapça ve Farsça sözcüklerin ve eklerin yazım ve harekeleme biçimi Eski Anadolu Türkçesi yazım kurallarına uygundur.

Tenvinli yazımda çift ötre, iki ötre ( ) biçiminde gösterilmiştir. Bir başka deyişle bireşik ( ) ötre kullanılmamıştır.

-Devam edecek